

**Підтримка розвитку цифрової компетентності учасників
освітнього процесу у викликах часу
АГАЛЕЦЬ Інна**

***Supporting the Development of Digital Competence of Participants
in the Educational Process in the Challenge of Time
Inna AHALETS***

agalec.i@gmail.com

Проблему розвитку цифрової компетентності особистості в сучасному світі актуалізовано поступом «суспільства знань», детермінованого запитами науково-технічного прогресу й практичними потребами соціально-економічного зростання сучасних економік світу. Особливо це стосується учасників освітнього процесу в Україні, в якій цифрова трансформація займала і займатиме чільне місце – від комп'ютеризації аудиторій (робочих місць) до застосування цифрових технологій, що уможливають інтенсифікацію процесів освітньо-наукової діяльності. Адже вміння працювати з інформаційно-комунікаційними та цифровими технологіями потребує постійного опанування нових знань цифрової освіти й грамотного застосування їх на практиці. Це завдання передбачає оволодіння низкою компетенцій цифрової компетентності – здатності учасників освітнього процесу (фахівців сфери освіти й усіх тих, хто навчається або підвищує кваліфікацію) впевнено і ґрунтовно діяти в освітньому й професійному просторі, застосовуючи інформаційні технології й засоби, йти в ногу зі світовими цивілізаційними процесами інформаційного суспільства, бути конкурентоспроможним.

Провідну роль у посиленні необхідності формування і розвитку цифрової компетентності мало «прийняття Європейським Союзом Цифрового порядку денного для Європи 2020, а також Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр.» [3, с. 1095], де визнано важливість підтримки розвитку цифрової компетентності освітньої спільноти та зазначено, що «цифрові навички та компетенції є запорукою повноцінного розвитку цифрової економіки. Цифрова грамотність повинна бути однією з головних...» [1].

З 24 лютого 2022 року трансформаційні процеси в освіті нашої держави призупинено війною, нав'язаною Російською Федерацією (РФ) українському народу, проте формування й розвиток цифрової компетентності навіть за таких умов не полишають порядку денного сфери освіти України.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні актуальності заходів щодо забезпечення розвитку цифрової компетентності учасників освітнього процесу у викликах реального часу.

Проблемі формування і розвитку цифрової компетентності як зростаючого покоління – учнівської й студентської молоді, так і педагогів

присвячено низку досліджень українських науковців: В. Бикова, О. Буйницької, Р. Гуревича, М. Жалдака, С. Литвинової, Н. Морзе, О. Овчарук, О. Пінчук, О. Соколюк, О. Спіріна, М. Шишкіної та ін.

Аналізуючи стан сьогодення українського суспільства, яке опинилося в умовах війни з Росією, наукові доробки українських науковців і практиків щодо теми розвідки, можна констатувати, що формування й розвиток компетенцій цифрової компетентності учасників освітнього процесу, на наш погляд, актуалізовано й активізовано. Адже безпрецедентні виклики, спричинені війною з РФ, дали поштовх для прискорення певних процесів цифрової трансформації системи освіти. Зокрема, перехід на дистанційний і змішаний формат роботи й навчання в освітній і науковій діяльності стимулював формування знань і умінь компетенцій цифрової компетентності всіх учасників освітнього процесу.

Зазначимо, що в умовах воєнного стану, введеного в нашій державі Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. №64/2022 (<https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>), затвердженим Законом України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. 2102-IX (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>) серед першочергових завдань передбачено кроки щодо забезпечення організації освітнього процесу в Україні та надання освітніх послуг вимушено переміщеним дітям за її межами. Окрім того, Офісом Президента України, профільними державними структурами, Міністерством освіти і науки України, громадськими організаціями разом з міжнародними партнерами запроваджено низку важливих загальнодоступних ресурсів для дорослих і дітей з використанням цифрових технологій, серед яких: прийняття на роботу й навчання для здобуття освіти, вебресурси й платформи для навчання та саморозвитку (відеоуроки, конспекти), електронні підручники з навчальних предметів і посібники, онлайн-вебінари й курси підвищення кваліфікації, доступ до електронних ресурсів бібліотек, онлайн-перекладачі, онлайн-зустрічі з психологами (психосоціальна підтримка педагогів, учнівства та батьків), також ЮНІСЕФ надано підтримку – протягом літа 2022 р. понад 5000 ноутбуків розповсюджено в постраждалих регіонах та забезпечено тих, хто навчається онлайн [2].

Наведені приклади свідчать про досягнення певних результатів у створенні умов щодо реалізації безпечного, ефективного й комфортного викладання й навчання в інформаційному освітньому просторі, що реалізуються за допомогою використання широкого спектра цифрових інструментів цифрової трансформації освіти.

Таким чином, цифрова компетентність уможлиблює процес удосконалення інформаційних навичок орієнтуватися в інтернет-просторі щодо пошуку безпечних джерел та критичне їх осмислення, вміння користуватися та створювати зручні онлайн-сервіси, будувати ефективний освітній менеджмент, продуктивне використання цифрових технологій для власних потреб (самореалізація, робота, навчання), взаємодіяти з іншими соціальними суб'єктами різних культур на основі удосконалення комунікативних навичок (комунікація за допомогою засобів мережі), навички самоосвіти тощо.

Бібліографія:

1. *Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки*. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. No 67-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi> (дата звернення: 29.01.2023).
2. *Міністерство освіти і науки України*: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua> (дата звернення: 29.01.2023).
3. Овчарук О. В., Спірін О. М. *Енциклопедія освіти*; Нац. акад. пед. наук України / голов. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. С. 1095–1096.

References:

1. *Kontsepsiia rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 roky*. Skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 sichnia 2018 r. No 67-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi> (data zvernennia: 29.01.2023).
2. *Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy*: veb-sait. URL: <https://mon.gov.ua/ua> (data zvernennia: 29.01.2023).
3. *Ovcharuk O. V., Spirin O. M. Entsyklopediia osvity*; Nats. akad. ped. nauk Ukrainy / holov. red. V. H. Kremen. 2-he vyd., dopov. ta pererob. Kyiv: Yurinkom Inter, 2021. S. 1095–1096.

Управлінська деонтологія як чинник адаптивності процесу професійної підготовки магістрів галузі знань освіта / педагогіка АКИМОВА Олена

Management deontology as a factor in the adaptability of the process of professional training of masters in the field of knowledge Education/pedagogy Olena AKIMOVA

elenkaakimova@ukr.net

Процеси реформування сучасної системи вищої освіти обумовили отримання освітніми установами та закладами можливостей щодо самоврядування та делегування адміністративних, навчальних, методичних прав закладу освіти [1]. Змінились акценти із загальної на особисту відповідальність керівників закладів та менеджерів в контексті трансформаційних процесів в сфері освіти, що наскрізно поставили питання професійної підготовки магістрів галузі знань Освіта/ педагогіка на засадах управлінської деонтології. Зауважимо, що на сьогодні не визначено єдиного